

Stanisław Maczek (1892-1994) generał broni, działacz niepodległościowy, prekursor polskich jednostek pancernych i zmotoryzowanych, w czasie II wojny światowej zasłynął jako dowódca polskiej 1 Dywizji Pancernej walczącej u boku aliantów, odznaczony wieloma polskimi i zagranicznymi odznaczeniami; w 1939 r. w stopniu pułkownika dyplomowanego dowódca zmotoryzowanej 10 Brygady Kawalerii.

W 1918 r. w stopniu porucznika zgłosił się do Wojska Polskiego. W latach 1919-1920 brał udział w walkach z Ukraińcami oraz w wojnie polsko-bolszewickiej, wyróżniając się m.in. jako dowódca batalionu szturmowego wchodzącego w skład 1 Dywizji Jazdy. Po zakończeniu działań wojennych pełnił szereg funkcji sztabowych i dowódczych, uzyskując kolejne awanse. W 1929 r. został mianowany dowódcą 81 Pułku Strzelców Grodzieńskich, a w lutym 1935 r. w stopniu pułkownika dyplomowanego objął funkcję dowódcy Piechoty Dywizyjnej 7 Dywizji Piechoty w Częstochowie.

30 października 1938 r. został mianowany dowódcą zmotoryzowanej 10 Brygady Kawalerii, która w 1939 r. została włączona w skład Armii "Kraków". We wrześniu 1939 r. dowodząc brygadą w ciężkich walkach z Niemcami, przeszedł jej szlak bojowy od Jordanowa, przez Nowy Wiśnicz, Rzeszów, Łańcut, Lwów, aż po granicę polsko-węgierską, którą brygada przekroczyła na rozkaz jako w pełni zwarty oddział. Ze względu na wyjątkową dzielność oraz charakterystyczne umundurowanie (m.in. czarne berety, czarne skórzane kurtki oraz hełmy typu niemieckiego), 10 Brygada Kawalerii została nazwana przez nieprzyjaciela "Die schwarze Brigade" ("Czarna Brygada").

Płk Maczek sprawdził się w boju jako doskonały dowódca, który wykorzystując manewrowość własnych oddziałów potrafił przez wiele dni skutecznie opóźnić znacznie silniejsze niemieckie oddziały pancerne i zmotoryzowane, nie dając się przy tym zniszczyć. Za udział w wojnie 1939 r. otrzymał Krzyż Złoty Orderu Wojennego Virtuti Militari oraz awans do stopnia generała brygady.

płk dypl.

Stanisław Maczek

/1892-1994/

WOJSKOWE
BIURO HISTORYCZNE
im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego

ARCHIWA
PAŃSTWOWE
NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE